

EXPUNERE DE MOTIVE

În răstimpul scurs de la precedenta modificare a Legii nr.64/1995 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului, Ministerul Justiției a recepționat o serie de mesaje pozitive vizând aplicarea actului normativ menționat, dar și propuneri, observații și critici cu privire la punerea în practică a unor prevederi ale acestuia.

Observațiile primite au fost transmise de instanțele judecătorești, administratorii sau lichidatorii desemnați în cadrul procedurilor, precum și de instituțiile publice implicate în aplicarea legii, în calitate de creditori ai debitorilor aflați în încetare de plăți sau de supraveghetori ai desfășurării activității economice în condiții de deplină legalitate, precum: Autoritatea pentru Privatizare și Administrarea Participațiilor Statului, Ministerul Finanțelor Publice, Garda Financiară, Ministerul de Interne.

Totodată, observații deosebit de pertinente au fost evidențiate în literatura juridică de specialiști consacrați în această materie.

Ca urmare a apariției acestor semnale din mai multe direcții, a rezultat necesitatea elaborării unui act normativ de modificare a reglementării curente, care să introducă amendamentele necesare în vederea eliminării confuziilor și deficiențelor sesizate, precum și, totodată, a introducerii unor soluții mai eficiente pentru derularea cu celeritate a procedurii.

Pe de altă parte, unul dintre obiectivele călăuzitoare ale modificărilor efectuate îl constituie realizarea unui echilibru sensibil între protejarea intereselor creditorilor, dar și încurajarea reorganizării activității debitorilor, de care beneficiază și o parte dintre angajații acestuia.

Una dintre modificările aduse prin ordonanța alăturată constă în înlocuirea sintagmei "*încetare de plăți*", folosită de textul actual al legii, cu cea de "*insolvență*", pe care o definește ca fiind "starea patrimoniului debitorului, caracterizată prin imposibilitatea reală de plată a datoriilor exigibile cu sumele de bani disponibile". Insolvența comercială este definită neuniform în forma actuală a Legii nr. 64/1995, și această diversitate nu contribuie la corecta și uniforma interpretare: „nu mai pot face față datoriilor lor comerciale" (art.1); „nu mai poate face față datoriilor sale exigibile cu sumele de bani disponibile" (art.25 alin.1); „în încetare de plăți" (art. 2, art. 29 alin. 1, art. 31 alineatele 3 și 7); „insolvabilitate" (art.130). Termenul juridic adecvat, care definește această situație în care se află comerciantul este „insolvență", similar celui din dreptul italian, dreptul englez, dreptul american sau cel german. Acest termen era uzual în Principatele Unite în anul 1860 și a continuat să fie utilizat de jurisprudența românească până la mijlocul secolului trecut.

O altă modificare vizează lărgirea sferei condițiilor în care procedura poate fi declanșată. Astfel, este permisă declanșarea procedurii ca urmare a cererilor introductive formulate nu numai de titularii de creanțe comerciale, ci și de creanțe civile, fiscale, izvorâte din raporturi de muncă sau orice altă categorie de raport juridic. Trebuie subliniat că nu există nici o rațiune în a distinge între datoriile civile, fiscale și cele comerciale ale aceluiași comerciant sub aspectul sursei insolvenței. Starea de insolvență este un fapt patologic, care nu se poate scinda, tot așa cum nu se poate scinda patrimoniul la care acesta se referă. Un comerciant nu poate fi "in bonis" pentru creanțe civile sau fiscale și insolvent pentru cele comerciale.

Totodată, a fost introdusă obligativitatea desemnării, în comitetul creditorilor, a câte unui reprezentant al titularilor de creanțe bugetare, pentru a se realiza o protecție sporită a intereselor acestora.

A fost lărgită sfera atribuțiilor administratorului desemnat. Astfel, administratorul va trebui să întocmească și să prezinte actele și informațiile menționate de prevederile art.26 ori să le verifice și corecteze, în cazul în care debitorul nu le-a prezentat sau le-a prezentat în mod incomplet.

De asemenea, raportul pe care administratorul trebuie să-l redacteze în condițiile prevăzute la lit.a) a art.18 va trebui să cuprindă și o evaluare a posibilității reale ca activitatea debitorului să fie reorganizată și a motivelor care ar împiedica o asemenea redresare.

Administratorul va avea obligația formulării unui plan de reorganizare, în condițiile prevăzute de lege, atunci când raportul mai-sus menționat învederează posibilitatea reorganizării.

Având în vedere atribuțiile de supraveghere și control pe care judecătorul-sindic le are asupra desfășurării procedurii, se prevede posibilitatea ca acesta să supravegheze toate măsurile luate de administrator și să le desființeze pe cele ilegale.

De asemenea, se prevede că, în cazul actelor juridice încheiate de lichidator pentru a căror valabilitate este necesară forma autentică, acestea să fie autentificate de judecătorul-sindic. O asemenea procedură este utilă din punct de vedere al degrevării averii debitorului de cheltuieli suplimentare, profitând și masei creditorilor.

Ca element de noutate se prevede ca deschiderea procedurii să fie condiționată de existența unei creanțe având un anumit quantum, respectiv:

- cel puțin valoarea a șase salarii medii pe economie, dacă creanța izvorăște din raporturi de muncă sau raporturi obligaționale civile;
- cel puțin echivalentul în lei al sumei de 5.000 euro, în cazul celorlalte categorii de creanțe.

Criteriile valorice relative la creanțe, stabilite pentru încuviințarea pornirii procedurii, au drept scop evitarea abuzurilor din partea creditorilor, precum și un indiciu mai elocvent al stării de insolvență.

Cât privește efectele deschiderii procedurii, nouitatea constă în stabilirea unei reguli care interzice încheierea oricăror acte juridice după data deschiderii procedurii, sub sancțiunea nulității actelor respective, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege sau autorizate de judecătorul sindic. Pentru protejarea intereselor terților de bună-credință, s-au prevăzut două măsuri, și anume:

1. toată corespondența și actele încheiate după deschiderea procedurii trebuie să poarte mențiunea “în insolvență”, iar ulterior confirmării reorganizării sau intrării în faliment, mențiunea “în reorganizare judiciară”, respectiv “în faliment”;

2. prejudiciile suferite de terții de bună-credință ca urmare a anulării actelor încheiate cu încălcarea dispozițiilor prohibitive vor fi suportate personal de persoanele fizice care le-au încheiat în numele și pe seama debitorului, fără afectarea averii debitorului.

O excepție importantă la regula de mai sus o constituie actele care se încadrează în categoria actelor care se încheie în cadrul exercitării obișnuite a activității curente a debitorului. O asemenea apreciere se va evalua de la caz la caz, prin analiza activității obișnuite a fiecărui debitor de dinaintea deschiderii procedurii.

Condiții speciale sunt prevăzute pentru vânzarea în bloc a averii și pentru vânzarea imobilelor.

Odată cu desemnarea administratorului, judecătorul-sindic va putea ridica, în tot sau în parte, dreptul de administrare al debitorului, definit ca acel drept constând din prerogativa conducerii activității și a administrării bunurilor din averea sa. Ridicarea dreptului de administrare survine în mod automat în momentul în care judecătorul-sindic dispune intrarea în faliment și desemnarea unui lichidator.

O completare deosebit de importantă din punct de vedere al șansei de reușită a unei reorganizări o constituie limitarea dreptului unui creditor cu garanții reale – precum ipotecă, gaj, garanție reală mobilă, drept de retenție – de a putea urmări executarea creanței sale garantate în afara procedurii concursuale. Prin această completare, debitorul va putea propune un plan de reorganizare cu șanse mult mai mari de reușită, întrucât o seamă dintre bunurile sale importante sunt practic grevate de drepturi de preferință.

Practic, prin dispozițiile cuprinse în ordonanța de urgență alăturată, creditorul va putea cere permisiunea ridicării, față de el, a suspendării generale survenite ca urmare a deschiderii procedurii, în situația în care obiectul garanției nu este necesar unei reorganizări care, în cazul concret, ar avea șanse reale de reușită, iar valoarea obiectului garanției nu suferă o diminuare care ar periclita posibilitatea de îndeplinire a creanței sale din valoarea obiectului respectiv.

Între persoanele împuternicite legal de a propune un plan de reorganizare, se prevede că debitorul va putea propune un plan nu numai în cazul în care a formulat cererea introductivă, ci și ulterior, până la afișarea tabelului definitiv al creanțelor.

Planul de reorganizare propus nu se va putea întinde pe o durată mai mare de 3 ani, iar conținutul acestuia va trebui să prezinte informațiile necesare și utile pentru a se putea decide asupra fezabilității și satisfacerii intereselor votanților. Este prevăzut în mod expres că planul trebuie să prevadă valoarea pe care fiecare categorie de creanță ar primi-o dacă s-ar realiza lichidarea averii debitorului în caz de faliment (valoare calculată la data propunerii planului).

Modificări importante a suferit procedura de votare și confirmare a planului, în sensul că sunt prevăzute condiții stricte pentru ca un plan acceptat de creditorii să fie confirmat, care să ofere creditorilor garanții minime vizând valoarea pe care o vor primi.

Cât primește închiderea procedurii falimentului, aceasta va produce o descărcare a debitorului de obligațiile născute anterior deschiderii procedurii, sub rezerva ca acesta să nu fi fost găsit vinovat de bancrută frauduloasă ori de plăți sau transferuri frauduloase și cu excepția cazului în care debitorul a mai beneficiat de măsura descărcării de obligații într-o procedură prealabilă, cu cel mult 4 ani înaintea deschiderii procedurii subsecvente.

Reguli speciale sunt prevăzute pentru descărcarea de obligații ca urmare a închiderii unei proceduri de reorganizare judiciară.

Față de cele arătate, a fost elaborat proiectul de Lege alăturat în vederea aprobării Ordonanței Guvernului pentru modificarea și completarea Legii nr.64/1995 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare.

